

Formatie 2018 Regionale samenwerking

Wat is de strategische opgave?

Helmond is de tweede centrumstad van Brainport en partner binnen BrabantStad (B5). Vanuit haar verankering in deze economisch krachtige regio fungeert Helmond als brug richting het landelijk gebied van De Peel, een positie die historisch is bepaald. De wijze waarop deze rol wordt ingevuld vraagt om aandacht. Wat betekent het om gastheer te zijn? En hoe ga je als stad om met een dubbele loyaliteit, zonder uit elkaar gespeeld te worden? Alertheid is ook vereist met het oog op de positie binnen Brainport en BrabantStad. Helmond heeft ontegenzeggelijk baat bij een krachtige aansluiting bij en een partnership met Eindhoven en de overige Brabantse steden. Ook samenwerking met de Peelgemeenten biedt op enkele beleidsterreinen perspectief. Tegelijkertijd is er een eigen agenda om te verwezenlijken. Hiervoor zijn externe financieringsbronnen, op regionaal, landelijk en Europees gebied, essentieel. Een goede, effectieve lobby die zich zowel op deze middelen als op het beleid richt, draagt bij aan de doorontwikkeling van Helmond in al haar speerpunten.

Wat is het vigerend beleid?

Met de Strategische Agenda 'Helmond, Stad van het Doen' (scope 2016-2020) is in maart 2016 focus aangebracht in de speerpunten en lobby. Daarnaast heeft de gemeenteraad in mei 2017 de bestuurlijke toekomstvisie 'Helmond, slimme stad als brug naar de toekomst', vastgesteld. Kern daarin is dat de keuzes binnen regionale samenwerking altijd volgend moeten zijn op de inhoudelijke opgaven. Als krachtige MKB- en MBO-stad heeft Helmond er baat bij op diverse niveaus te acteren en, vanuit de inhoud, complementair te zijn aan Eindhoven (dat zich meer op WO/HBO en multinationals richt). Voor de economische positie is het belang van een centrale positie binnen Brainport evident. Er wordt veel tijd en energie gestoken in een goede aanhaking bij de Brainport-lobby, om de extra gevraagde middelen van het Rijk (via de Brainport Nationale Actieagenda en de regio-enveloppe) ook deels in Helmond te laten landen. De internationale positie van Brainport komt tot uiting in het Brainport International Programme. Hierin participeert Helmond, samen met Eindhoven, Best en Veldhoven.

Zowel de Metropoolregio Eindhoven als het Stedelijk Gebied Eindhoven staan aan het begin van een nieuwe periode. Voor de MRE geldt dat in de loop van 2018 duidelijk wordt wat de contouren van de toekomstige samenwerking worden. Het ambitiedocument hiervoor is inmiddels gereed (bijlage 1). Voor het SGE is voor de periode 2018-2025 een nieuwe agenda ontwikkeld, rondom de thema's economie, wonen, voorzieningen en ruimte. Naast financiële middelen vraagt dit ook om personele capaciteit. Buiten deze twee samenwerkingsverbanden en Brainport zijn er veel inhoudelijke terreinen waarop Eindhoven en Helmond elkaar opzoeken. Vanuit die gedachte hebben bestuurders de afgelopen periode geïnvesteerd in de bilaterale relatie en hebben de colleges (halfjaarlijks) en gemeenteraden (jaarlijks) elkaar ontmoet. Ook zijn er afspraken gemaakt voor samenwerking tussen de nieuwe colleges (bijlage 2).

De samenwerking binnen de Peel heeft op 1 januari 2018 een nieuwe impuls gekregen met het Innovatiehuis De Peel. Via drie inhoudelijke dossiers (Slimme Mobiliteit, Food en de Slimme Maakindustrie), die ook in Helmond prioritair zijn, wordt de agenda van Brainport met die van de Peel verbonden. Helmond is gastheer van de Peel. De financiering wordt door alle deelnemende partijen opgebracht. Naast deze economische

samenwerking vinden de Peel-gemeenten elkaar op de thema's ruimte (Ruimtelijke Agenda de Peel), veiligheid (Team Peelland en Peelland Interventie Team) en arbeidsmarkt (Senzer). Deze terreinen zijn ook benoemd in de brief richting de provincie, in het kader van het programma Veerkrachtig Bestuur. Eind februari hebben de colleges van de B5-steden (naast Helmond zijn dit Eindhoven, Tilburg, Breda en 's-Hertogenbosch) ingestemd met een nieuwe agenda voor BrabantStad. Binnen deze agenda zal worden ingezet op de thema's 'Digitale Stad', 'Slimme en Duurzame Mobiliteit', 'Cultuur en Sport', 'Gezonde en Duurzame Leefomgeving', 'Kennis en Onderwijs' en 'Economisch Vestigingsklimaat'.

Financiële Paragraaf

Voor de hierboven genoemde zaken gelden enkele financiële consequenties. Deze worden hieronder inzichtelijk gemaakt.

- De bijdrage van de gemeente Helmond voor Brainport Development, zowel direct als via de MRE, bedraagt € 725.000 per jaar.
- Brainport International Programma vraagt, buiten Brainport Development om, om een extra publieke investering. De gemeenten Eindhoven, Veldhoven en Best hebben over de periode 2017-2020 een meerjarenfinanciering afgesproken van € 66.000 per jaar. Helmond heeft, afwijkend van deze lijn, alleen voor de jaren 2017 en 2018 gelden beschikbaar gesteld. Op basis van een tussentijdse evaluatie zal medio 2018 over de financiering voor 2019 en 2020 moeten worden besloten. (Zie bijlage 3)
- De nieuwe samenwerkingsagenda binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven vraagt vanaf 2019 om een financiering van € 54.000. Deze bijdrage was voorheen jaarlijks € 17.000. Voor deze stijging is al bestuurlijk commitment afgegeven.
- Met het Innovatiehuis De Peel zijn naast een gemeentelijke bijdrage van € 30.000 per jaar ook ondersteunende functies voor zo'n € 80.000 per jaar gemoeid. Binnen de Peel-samenwerking vindt daarnaast een evaluatie van Senzer plaats. Ook het integrale veiligheidsbeleid Helmond/De Peel zal worden herzien.
- De nieuwe stedelijke agenda voor BrabantStad betekent waarschijnlijk een hogere financiële en personele bijdrage. De huidige reservering van € 65.000 per jaar zal daarmee niet voldoende zijn. Aangezien ook de huisvestingskosten van het netwerkbureau voortaan meer evenwichtig verdeeld wordt onder de partners, moet ook rekening worden gehouden met kosten hiervoor.

Verkiezingsprogramma's

Alle vijf partijen onderschrijven in meer of mindere mate de in 2017 vastgestelde bestuurlijke toekomstvisie 'Helmond, slimme stad als brug naar de toekomst'. Het belang van (boven)regionale samenwerking wordt onderschreven.

Dit komt neer op:

- Het blijven aansluiten op de Brainport-agenda. Brainport is de economische motor.
- In het Stedelijk Gebied Eindhoven blijven inzetten op de opgaven wonen, werken en voorzieningen.
- Blijvende positionering als centrumstad/gastheer van de Peel op de domeinen Veiligheid, Economie (Innovatiehuis De Peel) en Werk & Participatie (Senzer).
- Nauw blijven optrekken met Eindhoven en in BrabantStad.

Daarnaast benoemen de vijf partijen in hun verkiezingsprogramma's specifieke punten m.b.t. het thema Regionale Samenwerking:

- GroenLinks benoemt expliciet het doorzetten van de stedenband met Mechelen.
- SP wijst op de afspraak binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven dat elke gemeente haar eigen bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid houdt voor de woningbouwontwikkelingen.
- D66 wil bekijken of Helmond Marketing kan worden ondergebracht bij Eindhoven 365. Ook vindt de partij dat Helmond financieel kan bijdragen aan voorzieningen in Eindhoven.
- D66 pleit expliciet voor een investering om de relatie met de Peelgemeenten te herstellen en ziet ook vele andere domeinen voor samenwerking: toerisme, recreatie, water, belastingen, verzekeringen, schuldhulpverlening.
- GroenLinks noemt als samenwerkingsthema binnen de Peel ook energietransitie.
- Lokaal Sterk wijst op het belang van de democratische legitimiteit (controle) en wil dat het verstrekken van mandaten aan het college en ambtelijke organisatie opnieuw tegen het licht worden gehouden.
- Verder benadrukt Lokaal Sterk het belang van regionale samenwerking tussen instellingen en ondernemers op de gebieden sport, kunst en cultuur. Met een ondersteunende en sturende rol van de gemeente.

Bijlage 1: Ambitiedocument MRE

Het Ambitiedocument 'De slagvaardige regio' van de MRE is de opmaat naar een nieuwe samenwerkingsagenda voor de 21 gemeenten van de MRE. De nieuwe samenwerkingsagenda richt zich zowel op de inhoud als de bijbehorende governance.

De vraag naar een nieuwe samenwerkingsagenda vloeit voort uit de evaluatie van de MRE die in 2017 heeft plaatsgevonden. Geconstateerd is dat de samenwerking ontbreekt aan eigenaarschap, focus en slagkracht. Daarnaast zijn rollen en verantwoordelijkheden onduidelijk. De nieuwe samenwerkingsagenda dient op deze constatering in te spelen.

Met de nieuwe samenwerkingsagenda sluit de MRE aan op de Brainportagenda. Dat wil zeggen dat de onderwerpen die binnen de MRE worden opgepakt, hieraan worden getoetst. Concreet krijgt de samenwerking binnen de MRE naar de toekomst vorm via de volgende 4 thema's:

- Economie
- Mobiliteit
- Energietransitie
- Transitie Landelijk Gebied

Het gevolg van het aanbrengen van de bovengenoemde focus is dat andere thema's van de MRE worden ondergebracht bij andere organisaties zoals de subregio's. De exacte afbakening van deze thema's en organisaties wordt in fase 2 nader uitgewerkt."

Fase 2 is ondertussen gestart. Uiterlijk september 2018 dient er een nieuwe regionale samenwerkingsagenda te zijn opgesteld met concrete doelen en te behalen resultaten, evenals het gewenste samenwerkingsmodel dat daarbij past: de governance.

Bijlage 2: Samenwerking met gemeente Eindhoven

Zowel in de bestuurlijke toekomstvisie van Helmond als Eindhoven staat dat beide gemeenten samen optrekken in strategische regionale dossiers. In 2018 zijn hierover nadere afspraken gemaakt, die u aantreft in het overdrachtdossier 'Bestuurswissel 2018', p. 53 t/m 55. Samengevat betekent dit dat de samenwerking tussen Eindhoven en Helmond vorm en inhoud krijgt op de volgende thema's:

1. Smart Society (Slimme Samenleving)

- Versterking van de samenwerking op data-gebied en de mogelijke aansluiting van Helmond bij het Urban Data Center dat Eindhoven samen met het CBS heeft opgezet
- Digitale spelregels: het hanteren van dezelfde principes voor de toepassing van digitale infrastructuur in de openbare ruimte
- Samen optrekken in de Summit digitalisering van BrabantStad, en met name het project BrabantRing waarmee de grote steden digitaal verbonden worden
- Urban Development Institute: een strategische en uitvoerend samenwerkingsverband met o.a. Eindhoven, TU/e en Brainport Development over grootstedelijke transitieopgaven.
- Living Labs slimme stedelijke ontwikkeling: samenwerking binnen Brainport Smart District en op het gebied van innovaties in de bebouwde omgeving.

2. Slimme & Groene Mobiliteit

Het versterken van de samenwerking op het gebied van slimme en groene mobiliteit, en met name gericht op de uitrol van innovaties op het gebied van OV, Mobility as a Service en fiets.

3. Regionale samenwerking

Helmond en Eindhoven beogen het rendement van de regionale samenwerking te verhogen door op voorhand zowel pro-actief bestuurlijk als ambtelijk af te stemmen. Dit doen we onder meer bij de volgende samenwerkingsverbanden BrabantStad, Metropoolregio Eindhoven, Stedelijk Gebied Eindhoven, Brainport en Campusgemeenten (Best, Eindhoven, Helmond, Best)

Een delegatie uit beide Colleges komen 2 maal per jaar bijeen rondom gerichte onderwerpen. Eén maal per jaar komen beide Colleges informeel bij elkaar. De beide gemeenteraden komen periodiek bij elkaar.

Bijlage 3: Brainport International Programme

In mei 2014 bundelden de colleges van de 4 campusgemeenten (de C4: Helmond, Eindhoven, Best, Veldhoven) hun economische internationaliseringsagenda in het Brainport International Programme (BIP). Daarin participeren ook Brainport Development, de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij, de Provincie Noord-Brabant en de Kamer van Koophandel.

In de **Midterm Review** wordt enerzijds teruggeblikt op de resultaten van het Brainport International Program. En vooruitgeblikt vanaf 2018.

Vanuit de vier campusgemeenten kreeg Brainport International Programme de volgende taakstellingen mee:

- Toename van buitenlandse investeringen, bedrijven, kenniswerkers en studenten
- Behoud van gevestigde internationale bedrijven
- Versterking van het gevestigde bedrijfsleven (gebruik EU-subsidies, exportbevordering)
- Ontwikkelen en onderhouden van structurele economische relaties met regio's uit de focuslanden
- Ontwikkelen en onderhouden van robuuste communities van bedrijven en kenniswerkers

Op basis van de review is gezamenlijk geconstateerd dat het gebruik van EU-middelen is toegenomen, dat buitenlandse vestigingen en uitbreidingsinvesteringen zijn toegenomen en dat meer bedrijven met succes betrokken zijn bij handelsmissies. Daarnaast is een aantal strategische partnerschappen opgezet en is de kennis van wat de Brainport te bieden heeft bij diplomatieke posten vergroot. Kortom het Brainport International Program heeft een wezenlijke bijdrage geleverd aan de regionale economie.

Daarmee heeft BIP voldaan aan de taakstelling vanuit de vier campusgemeenten. Bovendien heeft het programma met haar strategische doelstellingen ervoor gezorgd dat de regio ook richting de toekomst in de juiste positie is gebracht om de vruchten te plukken van wat de afgelopen jaren gezaaid is. 80% van de resultaten van BIP hebben direct betrekking op de vier campusgemeenten. Dit is mede het resultaat van een gerichte inzet op de economische thema's van campussen in deze vier gemeenten. Voor de komende drie jaar wil BIP inzetten op het nog beter consolideren van deze inzet.

Voor Helmond is de Midterm Review van belang voor besluitvorming over de financiële bijdrage voor 2019 en 2020 Eindhoven, Veldhoven en Best onderschrijven het positieve beeld dat uit de Midterm Review naar voren komt. Tevens is er consensus over de doorontwikkeling van het BIP. Partners willen deelname in het Brainport International Programme de komende jaren continueren.